

Proloog

Eén familie, vijf advocaten. Wie van een afstandje naar het geslacht Moszkowicz kijkt, zal vrijwel zeker onder de indruk zijn. Vader Max is misschien wel de beste advocaat van zijn tijd. De man die de Heineken-ontvoerders verdedigt. Die wekelijks een column schrijft in *De Telegraaf*. Een indrukwekkende strafpleiter. En dan zijn vier zonen: stuk voor stuk succesvolle juristen die zijn praktijk met veel elan voortzetten. Mannen bij wie de advocatuur in het bloed zit.

Van dichtbij is het echter wat minder mooi. Jaloezie en buitensluiting; verstoorde relaties door generaties heen. En ik kan het weten, ik ben één van die vier zonen. In dit boek wil ik het andere verhaal vertellen. Van de allesoverheersende vader die zijn zonen steeds opnieuw tot grote competitie drijft. Die zakelijke belangen laat prevaleren boven het welzijn van zijn gezinsleden. Die mij tot op hoge leeftijd keer op keer misleidt.

In 1984 sta ik tegenover mijn vader in de rechtszaal. Het is een sleutelmoment in mijn leven. Een paar jaar daarvoor ben ik de jongste advocaat ooit in Nederland. Onder mijn vaders vleugels groei ik uit tot een succesvol strafpleiter. Maar de zoveelste gebroken belofte leidt tot een breuk tussen ons. Alsof we een stel zijn dat gaat scheiden, moet de rechter eraan te pas komen om onze relatie te ontvlechten.

Wat bijna niemand dan nog weet: ik ben verslaafd geraakt aan heroïne. Zonder dat spul kan ik niet meer normaal functioneren. Het brengt me tot aan de rand van de afgrond, alles raak ik uiteindelijk kwijt dankzij mijn verslaving. Pas in de gevangenis word ik bevrijd van mijn zucht naar 'bruin'. Daar begint ook mijn terugkeer naar de echte wereld. Uiteindelijk zal ik mijn metier weer oppakken.

Dit is een boek over een loopbaan in de advocatuur. Een wereld waarin corruptie en vriendjespolitiek welig tieren, zoals ik zal laten zien. Waarin drommen jonge mensen het werk doen, terwijl hun bazen zich laten bejubelen en zelfs kunnen uitgroeien tot mediasterren.

Maar meer nog vertelt dit boek het verhaal over een vader en een zoon. Ik hou van mijn vader, ondanks alles. Mijn hele leven probeer ik al indruk op hem te maken. Ik wil lange tijd de ideale zoon zijn en zet alles opzij om hem te plezieren. Maar mijn vader geeft te weinig en vraagt te veel. Hij wil zelfs bepalen met welk meisje ik een relatie krijg.

De opvoeding die ik krijg, tekent me tot op de dag van vandaag. Het heeft me gevormd tot wie ik ben: een vechter die weinig echte vrienden heeft. Een man die de strijd aanging met zijn eigen beroepsgroep en verloor – maar daardoor sterker werd.

En gelukkiger. Maar ook tot een (groot)vader die probeert zijn eigen negen kinderen op een heel andere manier op te voeden.

Mijn balans heb ik inmiddels gevonden.

1

‘NIET MET MAMA HIEROVER PRATEN’

I.

Ze noemen het in Maastricht ‘de berg beklimmen’, de tocht naar het Paleis van Justitie boven op de Minderbroedersberg aan de zuidkant van de stad. De locatie is symbolisch voor de verheven positie van de rechterlijke macht, hoog boven het gepeupel van de stad. Wie zijn recht wil halen, moet eerst maar eens zijn best doen om naar boven te komen.

Het is eind februari 1976 en de beklimming van de berg valt me vandaag vanwege het lood in mijn schoenen nog zwaarder dan gewoonlijk. Op deze mooie winterse donderdag word ik met mijn 22 jaren de jongste strafpleiter die Nederland ooit heeft gekend. Als jong broekje ben ik volledig doordrongen van de ernst van wat ik ga doen, al was het alleen maar vanwege de man die naast mij loopt. Met lange, soepele stappen marcheert mijn vader het pad naar het gerechtsgebouw op, zoals hij ontelbare malen eerder heeft gedaan. Max Moszko-

wicz is een grootheid in de advocatuur en dat straalt hij naar alle kanten uit.

Zo groen als ik ben, zo door de wol geleverd is mijn vader. Hij heeft in de decennia daarvoor naam gemaakt als een van de beste advocaten van het zuiden, misschien wel van Nederland. Vooral in de jaren zeventig rijst zijn ster mede dankzij berichtgeving in *De Telegraaf* tot grote hoogten. Bekende misdadigers uit het hele land bellen mijn vader als ze voor de rechter moeten verschijnen.

En nu betreed ik in zijn slagschaduw hetzelfde vak. De naam Moszkowicz kan een zegen zijn als je een carrière in de advocatuur ambieert, zoals ik, maar ook een last: de zenuwen gieren me door de keel. Ik kan mij geen fouten veroorloven, zelfs niet op mijn eerste dag.

Om de spanning nog iets te verhogen, zullen we vandaag ook nog als duo optreden, mijn vader en ik. We verdedigen een vader en een zoon die samen met hun bende hebben ingebroken bij allerlei bedrijven in Maastricht en omgeving. Mijn vader zal de zoon bijstaan; ik ben ondanks mijn gebrek aan ervaring de advocaat van de vader – tevens de aanvoerder van de bende. Een dergelijk dubbelspel van vaders en zonen zal het leuk doen bij journalisten, is de redenering van mijn vader, die een bijzonder fijne neus heeft voor de media.

Als we tussen de marmeren pilaren door naar binnen lopen, strijden tegenstrijdige gevoelens om voorrang in mijn hoofd. Het is een prachtige kans om zo in het diepe te worden gegooid, maar tegelijk weet ik dat iedereen me zal zien als het ‘zoontje van de baas’ dat ook een bot krijgt toegeworpen.

Ik ben koud drie weken afgestudeerd, maar het is zeker niet de eerste keer dat ik deze rechtszaal van binnen zie. Al in mijn schooltijd sluip ik vaak naar binnen in dit gebouw, om mijn vader te horen pleiten. Andere jongens van die leeftijd verzamelen postzegels of gaan achter de meisjes aan, maar mijn eerste liefde is Vrouwe Justitia, op de voet gevolgd door Johann Sebastian Bach. Het idee dat je mensen kunt helpen in hun moeilijkste uren spreekt me aan. Wat je misdaad ook is geweest, je krijgt in Nederland de kans om via je advocaat te pleiten voor de rechter.

Mijn vader kan dat als geen ander. Zijn gestalte is gemaakt voor de rechtszaal. De strenge blik, de scherpe tong, de koele intellectuele analyse: hij beheerst alle facetten van het pleiten tot in de puntjes. De schoenen die ik aanheb zijn vele maten te groot, zo voelt het. Vandaag zullen zijn ogen in mijn rug branden.

Vier advocaten melden zich om verschillende leden van de bende te vertegenwoordigen. Ik ben als laatste aan de beurt om de leider te verdedigen. Ongetwijfeld het hoogtepunt van de middag waar alle aanwezigen reikhalzend naar uitzien: hoe zal het ventje het er afbrengen?

Mijn tactiek is even eenvoudig als beangstigend: kamikaze. Ik blijf niet achter mijn tafel zitten om diep in mijn papieren gedoken een tekst op te dreunen, zoals ik slechte advocaten zo vaak heb zien doen. Straffpleiters die veel indruk op me hebben gemaakt hebben één ding gemeen: ze staan altijd en kijken de rechters aan. Mijn vader heeft me bovendien aangeraden om zonder geschreven tekst te werken, dat maakt meer indruk op de rechtbank. Ik word niet alleen in

het diepe gegooïd, ik doe ook nog vrijwillig mijn zwemband af.

Mijn beurt.

Ik sta op en begin heen en weer te lopen terwijl ik praat. Mijn podiumangst grijpt me naar de keel, waardoor ik vaak vergeet de rechters aan te kijken. Als ik wel mijn blik in hun richting laat gaan, zie ik de heren loom grijnzend achteroverleunen: kijk, het zoontje van Moszkowicz mag het ook eens proberen. Als remedie probeer ik een trucje uit dat ik heb geleerd van mijn vader: ik probeer me de heren in onderbroek voor te stellen, dan zien ze er minder imposant uit.

En het lukt, ik maak geen grote fouten. Eigenlijk vind ik het zelfs een geweldige ervaring, ondanks mijn nervositeit. Mijn plezier in mijn werk valt ook anderen op. Ik houd een ‘vurig pleidooi’, schrijven de lokale kranten de volgende dag. Zelfs mijn vader is niet ontevreden, hij vindt mijn eerste optreden ‘niet slecht’, een groot compliment voor iemand die de lat enorm hoog legt – zeker bij zijn zonen. En inderdaad heb ik het niet slecht gedaan: de verdachten krijgen milde straffen. Omdat ze al een tijd in voorarrest zitten, mogen ze binnen enkele weken weer naar huis.

Ik heb een bendeleider geholpen er met een minimale straf van af te komen. Moet ik nu trots zijn?

Deze middag, in de rechtszaal van Maastricht, vat mijn leven eigenlijk in een notendop samen. De vreemde mix tussen recht en angst, hoog inzetten en overwinnen typeert mijn bestaan. Niet voor het laatst sterf ik duizend doden om uiteindelijk toch aan het langste eind te trekken. Maar het belangrijkste ingrediënt van deze dag én van mijn leven is toch wel

mijn vader, de man met wie ik de zaak samen voer. Onze soms onstuimige relatie en het feit dat we in hetzelfde vak terecht zijn gekomen, bepaalt mijn leven. Een leven waarvan je één ding kunt zeggen: het is in ieder geval niet saai.